

Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee arvamus teemal: "India-ELi suhted"

(2005/C 267/06)

Oma täiskogu istungil 27. jaanuaril 2004 otsustas Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee vastavalt oma kodukorra artikli 29 lõikele 2 koostada arvamuse ülalmainitud teemal.

Välissuhete seksioon, kelle ülesandeks oli komitee vastavateemaline töö ette valmistada, võttis oma arvamuse vastu 14. märtsil 2005. Raportöör oli **hr Sukhdev Sharma**.

Oma 417. täiskogu istungil (12. mail 2005. aastal) võttis Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee (ühelhäälselt) 145 poolthäälega, erapooletuks jäid 2, vastu järgmise arvamuse.

1. Sissejuhatus

1.1 Välissuhete seksioon võttis esimese teabearuande "India-ELi suhted" (CES 947/2000) vastu detsembris 2000 esimese India-ELi ümarlaua ettevalmistamisel, mis korraldati New Dehlis jaanuaris 2001. Ümarlaua Euroopa-poolsed liikmed pärinevad EMSKst, India-poolsed liikmed esindavad organiseeritud kodanikuühiskonna läbilõiget (vaata lisa 1).

1.2 2001. aastal loodud ümarlauast on saanud oluline India-ELi suhteid edendav institutsioon. Tema seitsmendal kohtumisel 2004. a juunis Srinagaris, Kašmiiris ja kaheksandal kohtumisel detsembris Londonis arutati otseselt, kuid siiski konstruktiivselt selliseid tundlikke teemasid nagu laste töö ja sooline võrdõiguslikkus töökohal (vt jagu 5, ELi ja India kodanikuühiskondade senine dialoog).

1.3 Käesolev omaalgatuslik arvamus India-ELi suhete kohta koostati arvestades nende suhete kasvavat tähtsust alates 2000. aastast, mis peegeldub selgelt mitmes 2004. aastal toimunud arengus.

1.4 Seetõttu ei piirdu käesolev omaalgatuslik arvamus üksnes India-ELi suhteid käsitleva 2000. aasta teabearuande ajakohastamisega. See rõhutab ka vajadust, et EMSK kasutaks Euroopa ja India kodanikuühiskondade koostöö tihendamise huvides täielikult ära nii ELi institutsioonide kui ka India valitsuse tugevat poliitilist toetust. Sellega seoses märgib käesolev omaalgatuslik arvamus ära osa, mida EMSK on juba etendanud India ja Euroopa kodanikuühiskondade mõtestatud dialoogiks kokkuvõimisel. Ta näeb ette tulevast panust, mida EMSK saab eriti ümarlaua kaudu anda eelkõige Euroopa Liidu-India strateegilise partnerluse ühise tegevuskava ettevalmistamisse.

1.5 Arvestades seda, et India-ELi suhted on viimastel aastatel arenenud eksponentsiaalselt nii oma ulatuse kui intensiivsuse

poolest, saatis Euroopa Komisjon juunis 2004 nõukogule, Euroopa Parlamendile ja EMSKle oma laiaulatuslikud ettepanekud strateegilise partnerluse kohta Indiaga. Komisjon kutsus üles looma tegevuskava, mis kiidetaks heaks kuuendal India-ELi tippkohtumisel 2005. aastal.

1.6 India valitsuse poolt augustis antud vastus komisjoni 16. juuni teatisele oli positiivne ja selles tehti ettepanek moodustada komitee ministriumide tasandil, koostamaks tegevuskava, mis esitataks heakskiitmiseks kuuendal tippkohtumisel.

1.7 Euroopa Ülemkogu tervitas oma oktoobris vastu võetud järeldustes põhjalikku ja kõikehõlmavat komisjoni teatist. Ülemkogu toetas täielikult selle üldeesmärgi ja kohustus töötama koos komisjoniga nende elluviimise heaks.

1.8 Oktoobris soovitas Euroopa Parlament nõukogul võtta vastu otsuse India-ELi suhete edasiarendamiseks strateegilise partnerluse tasandile ja astuda selles osas vajalikke praktilisi samme.

1.9 Novembris Haagis toimunud viiendal India-ELi tippkohtumisel kutsuti mõlemaid pooli üles töötama koos välja kõikehõlmavat ning komisjoni teatisele, nõukogu järeldustel ja India vastustel põhinevat India-ELi strateegilise partnerluse tegevuskava ja uut poliitilist ühisavaldust heakskiitmiseks kuuendal tippkohtumisel.

1.10 Oma detsembri kohtumisel Londonis tunnistas ümarlaud soovitudes 2005. aasta India-ELi tippkohtumisele, et India-ELi strateegiline partnerlus on ümarlaua foorumi kaudu taganud võimaluse edendada ja laiendada kodanikuühiskonna rolli selles partnerluses. Ümarlaud rõhutas, et kodanikuühiskond peab olema selle uue partnerluse lahutamatu osa ja väljendas oma tõsist huvi aidata aktiivselt kaasa ühise tegevuskava väljatöötamisele.

1.11 Euroopa Komisjoni teatise ja India valitsuse vastuse pikkuse põhjal võiks arvata, et India-ELi suhete tugevdamiseks ja süvendamiseks on veel palju ära teha. Tegelikult on EL ja India, nagu väideti ka tippkohtumisel, juba praegu ühiste väärtuste ja tõekspidamiste kindlal alusel põhineva partnerluse raames lähedastes suhetes. Eelnimetatud kolmest dokumendist ilmneb, kui palju on siiani saavutatud.

1.12 India-ELi partnerlus on aastate jooksul kasvanud välja pelgalt majandus- ja arenduskoostöö raamidest ning taotleb kõrgemaid poliitilisi ja strateegilisi mõõtmeid, arvestades seda, et nii India kui ka Euroopa Liit on globaalsel tasandil olulised tegutsesjad, kes jagavad ühist, multilateralismil põhinevat arusaama maailmakorrast. Nende poliitiline dialoog hõlmab nüüdseks korrapäraseid, viimastel aastatel igal aastal toimunud tippkohtumisi, iga-aastaseid "troika"-kohtumisi ministeeriumide tasandil ning pärast India-ELi 2001. aasta ühisdeklaratsiooni terrorismi kohta kaks korda aastas toimuvaid COTER troika, st terrorismivastase poliitilise tööühma koosolekuid. Peale selle hõlmavad loodud institutsioonilised mehhanismid konsulaarküsimuste tööühma, alates aastast 2000 kaks korda aastas toimuvaid Euroopa Liidu ja India kõrgemate ametnike kohtumisi ja samuti kaks korda aastas aset leidvaid ümarlause koosolekuid.

1.13 India-ELi suhete nurgakiviks jäävad kaubandus ja investeeringud. EL on India suurim kaubanduspartner ning peamine välisinvesteeringute allikas. Kuigi nii kaubanduse kui ka investeeringute osas on veel selgelt arenguruumi, on India ja Euroopa ettevõtjad ühisalgatuses juba esitanud kaubanduse ja investeeringute laiendamiseks soovitusi meetmete võtmiseks kaheksas sektoris. Nendele soovitudele tuginedes koostati 13,4 miljoni euro suuruse eelarvega kaubanduse ja investeeringute arendamise programm. Ühtlasi sõlmisid EL ja India kaubavoo-gude soodustamiseks tollikoostöö kokkuleppe ning peavad läbi-rääkimisi laevanduskokkuleppe sõlmimiseks, et soodustada ja arendada India ja Euroopa laevandusettevõtjate tegevust.

1.14 India infotehnoloogia (IT) eksport ELi kasvas 2003. aastal enam kui 2 miljardile eurole, moodustades 20 % riigi tarkvara ekspordi kogusummast. Umbes 900 India ja Euroopa ettevõtjat ja organisatsiooni osalesid 2004 aasta Euro-India infotehnoloogia koostööfoorumil, mis toimus märtsis 2004 New Dehhis. Vahepeal algatati 2001. aastal infoühiskonna ja info- ning sidetehnoloogia arendamist käsitleva ühise India-ELi nägemuse deklaratsiooni alusel infoühiskonna alane dialoog. See näeb ette uurimistegevust kuues prioriteetses valdkonnas ja süvitsiminevat dialoogi infoühiskonna ja elektroonilise side reguleeriva raamistiku kohta.

1.15 1980ndate keskel alguse saanud koostöö teaduse ja tehnoloogia valdkonnas on kujunenud India-ELi koostöö üheks kõige paljutootavamaks valdkonnaks. 2002. aasta teadus- ja

tehnoloogiaalase koostöö kokkulepe tagab India ja Euroopa teadlastele õigusliku raamistiku osalemaks teineteise program-mides, kuna India on ELi kuuenda teadusuuringute raampro-grammi alusel toimuva rahvusvahelise koostöö sihtriik.

1.16 India ja EL on välja töötamas ELi Galileo satelliitnavi-gatsiooniprojekti alast koostöökokkuleppe projekti. India päde-vuse tõttu satelliitide ja navigatsiooniga seotud valdkonnas soodustab kokkulepe tööstuskoostööd paljudes kõrgtehnoloogia valdkondades. India ja EL on oma vastavate kosmoseagentuu-ride, ESA ja ISRO, kaudu avakosmose rahumeelse uurimise ja kasutamise alal teinud koostööd juba pikka aega. Samas on EL väljendanud huvi India mehitamata kuu-uurimissiooni Chandrayaan-1 vastu.

1.17 Arengukoostöös on toimunud uued arengud. India on muutumas ebatüüpiliseks osapooleks, keda iseloomustab muutuv arengupoliitika, kus ta on ühtlasi nii abisaaja kui ka abiandja. Kõnealune nihe tuli eriti selgelt esile tsunami põhjus-tatud laastustöö puhul, mis tabas India ookeaniga piirnevaid alasid 26. detsembril 2004. India keeldus välismaisest hädaabist ja osutas ise suureulatuslikku hädaabi Sri Lankale. Abisaajana võtab ta arenguabi vastu valitud hulgalt kahepoolsetelt rahasta-jatelt, kelle hulka kuuluvad nüüdsest EL, G8 liikmesriigid ja väiksed kahepoolsed rahastajad, kes ei ole G8 liikmeks, ent kellelt ollakse nõus abi vastu võtma, kui abi iga-aastane kogu-maht ületab 25 miljonit dollarit. EL annab Indiale ajavahemikul 2001–2006 toetusi 225 miljoni euro väärtuses, millest neli viiendikku on mõeldud vaesuse vähendamiseks. Arengukoostöö keskendub Rajasthani ja Chattisgarh'i osariikidele ning suurel määral haridus- ja tervishoiuprogrammidele.

1.18 EMSK peab tõhusalt reageerima sellele 2005. aasta esimesel poolel, seega kuu kuu jooksul, ilmnenu-d poliitiliselt oluliste arengute laviinile. Euroopa Komisjon tegi oma juunikuu teatise ettepaneku integreerida ümarlaud täielikult India-ELi institutsioonilistesse mehhanismidesse, kusjuures selle kaasesi-meestel paluti esitada tippkohtumisele mittesiduvaid poliitilisi soovitusi. Nõukogu toetas komisjoni ettepanekuid suurendada vastastikust mõistmist parteide, ametiühingute, äriühingute, ülikoolide ja kodanikuühiskondade vahelise koostöö suurenda-mise kaudu. Haagi tippkohtumisel otsustati edendada parteide, ametiühingute, äriühingute, ülikoolide ja kodanikuühiskondade vahelist koostööd.

1.19 Käesolev omaalgatuslik arvamus vaatleb ka viise, kuidas saaks ümarlause muuta tõhusamaks, ja kuidas tema kodulehe-külge, India-ELi kodanikuühiskonna internetifoorumit, saaks kasutada nii ümarlause tõhustamiseks kui ka selleks, et jõuda märgatavalt suurema arvu India ja Euroopa kodanikuühiskon-dade organisatsioonideni.

2. Panus India-ELi strateegilisse partnerlusse

2.1 Oma Londonis detsembris 2004 toimunud kohtumisel tervitas ümarlaud India-ELi strateegilise partnerluse algatamist ja kohustus kaasa aitama ühise tegevuskava väljatöötamisele 2005. aastal enne kuuendat India-ELi tippkohtumist. Ta deklareeris oma kavatsust esitada ettepanekuid valdkondades, kus kodanikuühiskond saab jätkusuutlikku arengut soodustades ja üleilmastumist juhtides eelkõige ÜRO millenniumi tippkohtumisel uueks aastatuhandeks püstitatud arengueesmärkide saavutamise osas tekitada reaalselt lisaväärtust. Ümarlaud kohustus ka kaaluma, kuidas kodanikuühiskond saab aidata ellu viia ühisa Valdust kultuurisuhete kohta.

2.2 Ümarlual nagu ka EMSKI on head võimalused aidata kaasa India-ELi strateegilisele partnerlusele. Alates oma avakohtumisest New Dehliis jaanuaris 2001 on ümarlaud 1) arutanud mitmeid teemasid, mida Euroopa Komisjon käsitles oma 16. juuni teatises, ja 2) esitanud nende teemade kohta soovitusi India-ELi tippkohtumistele. Oma Londoni kohtumisel tunnustas ümarlaud, et arenev strateegiline partnerlus on ümarlaua foorumi kaudu taganud võimaluse arendada ja laiendada kodanikuühiskonna rolli. Oma teisel kohtumisel Brüsselis juulis 2001 ümarlaud juba arutas ja esitas soovitusi mitmetel teemadel, sealhulgas üleilmastumise, kaubanduse ja investeerimise, WTO, intellektuaalomandi ja meedia ning kultuuri alal. Oma järgnevatel kohtumistel ta mitte üksnes ei pöördunud nende teemade juurde tagasi, vaid ka laiendas oma huvivaldkonda, lisades sellised teemad nagu koostöö toiduainete- ja põllumajandustööstuste alal, inimõigused töökohal, säästev areng ja turism. **Oma järgmisel kohtumisel arendab ta oma varasemat kultuurialast teabevahetust edasi aruteluga kultuurilise ja usulise pluralismi üle demokraatlikes ühiskondades.**

2.3 Ümarlaud otsustas oma Londoni kohtumisel kõigi Euroopa Komisjoni poolt strateegilise partnerluse raames tõstatatud teemade käsitlemise asemel keskenduda nendele valdkondadele, kus kodanikuühiskond saab anda ainulaadse panuse. Seega oleks otstarbekas, kui ta kaaluks oma võimalusi anda panus järgmistes valdkondades, mida komisjon on määratlenud areneva strateegilise partnerluse olulist elementidena.

2.3.1 *Konfliktide vältimine ja konfliktijärgne taastamine:* Need on valdkonnad, kus, nagu komisjon on märkinud, India on etendanud olulist rolli nii ÜRO raames kui ka kahepoolset, näiteks Afganistanis. Siit ka ümarlaua ettepanek, et EL ja India uuriksid viise, kuidas formaliseerida regulaarset koostööd nendes valdkondades. Komisjon soovitab ka, et nad kaasrahas-taksid konfliktide vältimist ja konfliktijärgset taastamist käsitlevat ÜRO konverentsi ja alustaksid dialoogi selle kohta, kuidas regionaalne integratsioon saab aidata kaasa konfliktide vältimisele.

2.3.2 *Migratsioon:* Komisjon märgib, et seoses üleilmastumise-ga on suurenenud rahvusvaheline migratsioon. See on toonud kaasa ühest küljest järjest suurema hulga ümberasujate tagasi-saatmise ja teisest küljest ebaseadusliku migratsiooni ja inim-kaubanduse. Komisjon pooldab ulatuslikku dialoogi, mis kataks mitte üksnes seaduslikku sisserännet, sealhulgas tööjõu migrat-siooni ja tööliste liikumist ning viisaküsimusi, vaid ka võitlust sisserändajate ebaseaduslikult üle piiri toimetajate ja inimkaubitsejate vastu, ebaseaduslike sisserändajate tagasisaatmist ja kodumaa poolt tagasivõtmist ning teisi migratsiooniga seotud teemasid.

2.3.3 *Demokraatia ja inimõigused:* Komisjon pooldab praeguse dialoogi laiendamist sellistele teemadele nagu surmanuhtluse kaotamine, sooline diskrimineerimine, laste töö ja tööõigused, ettevõtete sotsiaalne vastutus ja usuvabadus. Komisjon on valmis rahastama Indias projekte Euroopa inimõiguste ja demo-kraatia algatuse raames. *Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee arvates tuleb tõstatada küsimus kastisüsteemist tulenevast diskrimineerimisest.*

2.3.4 *Keskonnateemad:* India ja EL peaksid tegutsema koos, et edendada koostööd selliste üleilmsete keskkonnanalaste välja-kutsete osas nagu ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konvent-sioon, kus saaks arendada konstruktiivset dialoogi teemal "Juur-depääs ja hüvede jagamine" (ABS). Indiat kutsutakse üles korral-dama kodanikuühiskonda ja ettevõtjaid kaasavat India-ELi kesk-konnafoorumit, et vahetada arvamusi, oskusteavet ning teadus-likku ja tehnoloogilist teavet. *Komitee on seisukohal, et lähiajal peaksid India-ELi ümarlauas arutusele võetama energiapoliitika ja energiavarustuse kindluse alased küsimused.*

2.3.5 *Säästev areng:* Seda tuleb edendada dialoogi kaudu sellistel teemadel nagu säästvalt toodetud kaupade kaubavoo-gude julgustamine, märgistamine ja mõjuanalüüs säästva arengu seisukohalt vastavalt Euroopa Komisjoni nõuetele. Komisjon toetab ka säästva kaubanduse ja innovatsiooni keskuse (*Sustainable Trade and Innovation Centre — STIC*) ulatus-likumat kasutamist.

2.3.6 *Arengukoostöö:* India on kahepoolsete rahastajate arvu vähendanud kuuete (EL, Ühendkuningriik, Saksamaa, USA, Jaapan ja Venemaa). Riik on muutunud tegelikult nii arenguabi saajaks kui ka rahastajaks. Vaatamata sellele soovib komisjon, et EL aitaks Indial saavutada uue aastatuhande arengueesmärke. Sotsiaalse ja majandusliku ühtekuuluvuse võiks muuta priori-teediks, tuginedes kogemustele, mis EL on saanud alghariduse ja tervishoiu abiprogrammidest Indias. Komisjon usub, et ELi arengukoostöö peaks järjest enam keskenduma ühiskonnast kõrvale jäetud inimgruppide abistamisele. Samuti peaks see toetama ka ILO tuumkonventsioonide edendamist. *Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee arvates tuleks Indial ratifitseerida Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) need kolm põhikonvent-siooni, mis India on senini jätnud ratifitseerimata.*

2.3.7 *Kultuurikoostöö*: Komisjon soovib edendada koostööd eelkõige filmi ja muusika valdkonnas. Poliitilise ja äritippkohtumise ajal võiks korraldada kultuurinäädala. *Komitee märgib, et 2006. aastal peetav kultuuridevahelise dialoogi aasta võiks ümarlauale anda sobiva võimaluse kõnealuse küsimuse arutamiseks.*

2.3.8 *Nähtavus*: Komisjoni arvates tuleks India avalikkust teavitada ELi kõikidest tahkudest, mitte üksnes tema kaubandussuhetest. Ta käivitab uurimisprojekti, et kindlaks teha sihtauditooriumid, võtmesõnumid, peamised vahendid ja nende parima rakendamise viisi. Nii liikmesriike kui Euroopa Parlamenti kutsutakse üles aitama kaasa ELi tuntuse suurendamisele Indias. India valitsuselt oodatakse omaenda teabevahetusstrateegia väljatöötamist.

2.3.9 *Kaubandus ja investeringud*: Nagu Euroopa Komisjon oma teatise märgib, moodustavad kaubandus ja investeringud India-ELi suhete nurgakivi. Seetõttu käsitlevad mitmed teatise esitatud ettepanekud neid kahte teemat nii mitmepoolset kui kahepoolset tasandil. Komisjon soovib, et WTO kaubanduslääbirääkimiste Doha arenguvoorust võtmeküsimustes EL ja India seisukohad teineteisele rohkem läheneksid. Samuti pooldab ta kahepoolset dialoogi intellektuaalomandi õiguste (IPR) valdkonnas, et jõuda ühisele arusaamale TRIPSi (intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu) suhtes.

2.4 Komisjon soovib oma teatise ettevõtjate omavahelise koostöö stimuleerimisele pühendatud osas, et EL aitaks luua juhtivate äriühingute ümarlauda. Seda ettepanekut toetas ka Haagi tippkohtumine. Samas on India-ELi ühisalgatus võimaldanud kaubanduse ja investeerimistegevuse suurendamiseks otsedialoogi äri- ja poliitikingkondade vahel. India ettevõtjate ja tööstusliidud juba korraldavad poliitilise tippkohtumisega üheaegselt toimuvat India-ELi äritippkohtumist ja edastavad juhtivate äriühingute järeldused oma juhtivatele poliitilistele ümarlauadele.

2.5 Kuna osa ümarlaua liikmeid tuleb ettevõtjate ja tööstusliidudest, oleks kasulik kaaluda, kuidas saaks neis India ja Euroopa äriühingute poolt ühiselt korraldatavates tegevustes kõige paremini osaleda. Kuna ümarlaual on ilmselgelt oluline roll komisjoni soovitud India-ELi majanduspartnerluse tugevdamisel, peaks ümarlaua panus ühisesse tegevuskavasse keskenduma säästva arengu edendamisele ja üleilmastumise juhtimisele, nagu otsustati Londoni kohtumisel.

2.6 **Ümarlaua liikmed tulevad ka akadeemilistest ringkondadest. Seetõttu võiks ta võtta kaalumisele oma panuse Euroopa Komisjoni käivitatud või ettevalmistamisel olevatesse ja tema teatise märgitud akadeemilistesse programmidesse.** Siia kuulub Euroopa õpingute programm Jawaharlal Nehru Ülikoolis New Dehhis. 33 miljonit euro suuruse eelarvega stipendiumiprogramm peaks hakkama toimima alates 2005/2006 akadeemilisest õppeaastast. See seotakse ELi Erasmus Munduse programmiga ja keskendub India tudengite kraadiõppele ELi ülikoolides.

3. Kodanikuühiskond Indias ja Euroopas

Mida me mõtleme kodanikuühiskonna all? EMSK usub, et "seda saab määratleda üksnes ebamääraselt kui demokraatlikku ühiskonda. Kodanikuühiskond on ühine mõiste kõikide üksikisikute või inimrühmade sotsiaalse tegevuse tüüpide kohta, mis ei tulene riigist ja mida riik ei juhi" (1). Selle pooldajad Indias nõustuksid väitega, et kodanikuühiskond tähendab demokraatiat ja et see saab tõhusalt toimida üksnes demokraatlikus ühiskonnas. Mõned India kodanikuühenduste tegelased on saanud innustust Euroopa ja Ameerika Ühendriikide kodanikuühiskonna saavutustest, teised Mahatma Gandhi loodud ühiskondliku ja poliitilise aktiivsuse traditsioonidest.

3.1 Kodanikuühiskond Indias

3.1.1 India kodanikuühiskonna tähtsuse kasv ilmneb igasuguste vabatahtlike organisatsioonide üha suurenevast arvust. (Indias eelisatakse seda terminit; termin "valitsusväline organisatsioon" või NGO on muutunud populaarseks alles viimase 20 aasta jooksul.) Nende arvuks hinnati 10 aastat tagasi umbes 50 000–100 000 ning sealpeale on see peaaegu kindlasti suurenenud. Kodanikuühendused tegelevad Indias mitmesuguste tegevustega ja nende hulka kuuluvad äri- ja kutseorganisatsioonid ning ametiühingud.

3.1.2 India kodanikuühendused:

— tegelevad valitsusväliste organisatsioonidega seonduva traditsioonilise arendustegevusega — kirjaoskuse programmide läbiviimine, dispanserite ja kliinikute juhtimine, käsitööliste, nagu näiteks kangrute, abistamine, nende toodete turustamine jne. Kuna nad tegutsevad tavaliselt kohalikul tasandil, aitavad nad ka riigiasutustel riiklikku poliitikat desentraliseeritult ellu viia;

— teostavad süvitsiminevat uurimistegevust, et avaldada survet kesk- ja osariigivalitsusele ja/või tööstusühingutele;

(1) Majandus- ja sotsiaalkomitee, "Arvamus kodanikuühenduste osast ja panusest Euroopa ülesehitamisel", p 5.1., vastu võetud 22. septembril 1999, EÜT C 329, 17.11.1999.

- püüavad suurendada erinevate sotsiaalsete rühmade poliitilist teadlikkust, julgustades neid nõudma oma õigusi;
- esindavad teatud huvirühmi, näiteks puuetega inimesi, eakamaid inimesi ja pagulasi;
- tegutsevad uuendajatena, katsetades uusi meetodeid sotsiaalsete probleemide lahendamisel, ja
- esindavad tööandjate organisatsioone, ametiühinguid, vastastikust abi andvaid organisatsioone ja ühistuid;
- hõlmavad talupidajate esindusorganisatsioone;
- hõlmavad HIV/AIDSi vastases võitluses aktiivselt osalevaid organisatsioone, ning
- lõppude lõpuks on tegemist aktivistidega. 1970ndatest aastatest alates on nad moodustanud laiapõhjalisi sotsiaalseid liikumisi — talupidajate liikumisi, naisliikumisi, mis määratlevad naiste probleeme ja edendavad naiste õigusi, keskkonnaliikumisi, mis püüavad pöörata valitsuse tähelepanu keskkonnaprobleemidele, tarbijaõigusi kaitsvaid liikumisi jne;

3.1.3 Nii NGOd kui valitsus tunnevad eelkõige arenguküsimustes, et nad peavad tegutsema partneritena. Nii on riigi planeerimiskomisjon mitmel korral rahastanud vabatahtlikke organisatsioone. Viimases, kümnendas viie aasta plaanis märgitakse, et:

“Plaanid peaksid peegeldama inimeste tegelikke vajadusi ja olema majanduslikult ning sotsiaalselt tundlikud nende inimeste eetose suhtes, kelle jaoks nad on mõeldud. Inimesed peavad tundma end selliste plaanide suhtes omanikena ja andma selles osas oma panuse. Lõppema peab olukord, kus eeldatakse, et valitsus teeb kõik inimeste eest ära; teadaolevalt on inimeste osalusega programmid ja plaanid palju tõhusamad.”

3.1.4 Planeerimiskomisjonis on olemas vabatahtliku tegevuse rakuke, mis on “tema liides vabatahtliku sektoriga.” Komisjon otsustas nüüd “moodustada nõuanderühmad..., mis koosnevad riigi eri osadest pärit inimestest, kes teavad, mis riigis sünnib ja kes oskavad soovitada, mida on vaja muuta ja kuidas”, väidab planeerimiskomisjoni liige pr Sayeeda Hameed⁽²⁾.

⁽²⁾ “Plaanikomitee avamine inimestele: Sayeeda Hameed”, Rajashri Dasgupta. InfoChange News and Features, september 2004.

3.1.5 Kongressipartei on kodanikuühiskonda alati toetanud ja kongressipartei juhitud koalitsioonivalitsus New Dehli peab selle tegevust tõenäoliselt olulisemaks kui tema eelkäija. Peagi pärast uue valitsuse moodustamist korraldas see konsultatsioone kodanikuühendustega, et näha nende reaktsiooni oma ühisele miinimumprogrammile (CMP). Ta moodustas riikliku nõuandekogu (NAC) eesotsas kongressipartei juhi Sonia Gandhiga, mida tuleks käsitleda selle teabe valguses. Kongressipartei juhtiv liige, keda seostati NACi loomisega, märkis, et see “oleks ühendatud progressiivse liidu (UPA) valitsuse liides kodanikuühiskonnaga; see toob planeerimisse värsket mõtlemisviisi, mida muidu valitsusega ei seostata”.⁽³⁾ NAC, mille 12 liiget määras peaminister Manmohan Singh, hakkab andma talle nõu, kuidas tuleks liidu ühist miinimumprogrammi rakendada. Kui valitsuse nõunikud on sageli erru läinud ametnikud või diplomaadid, siis pool NACi liikmetest on praktilise kogemusega töötajad valitsusvälisest sektorist⁽⁴⁾. Sonia Gandhi sooviks esialgu seada esikohale põllumajanduse, hariduse, tervishoiu ja tööhõive.

3.2 Kodanikuühiskond Euroopa Liidus⁽⁵⁾

3.2.1 Kodanikuühiskond ELis, kus on arvukalt kohalikul, piirkondlikul ja Euroopa tasandil tegutsevaid organisatsioone, on sama dünaamiline kui Indias. Kuid viimasega võrreldes on tal üks oluline eelis: Euroopa organiseeritud kodanikuühiskonnal on omaenda “tipporgan”, kui kasutada India kõnepruuki, — Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee (EMSK) Brüsselis. Pealegi on EMSK nende institutsioonide oluline osa, mis loodi 1957. aasta Rooma lepinguga, millega moodustati kuuest riigist koosnev Euroopa Majandusühendus, millest on nüüd saanud 25 riigist koosnev Euroopa Liit⁽⁶⁾. EMSK koosneb praegu 317 liikmest, kes on pärit 25 liikmesriigist. Liikmed määrab liikmesriikide ettepanekul Euroopa Liidu Ministrite Nõukogu. Liikmed kuuluvad ühte kolmest rühmast: tööandjad, töötajad ja mitmesugused muud huvirühmad. Vastavalt Rooma lepingule kuuluvad kolmandasse rühma talupidajad, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted, käsitöõndus, vabakutselised, ühistud, tarbijaorganisatsioonid, keskkonnakaitses rühmad, pere-liidud, naisorganisatsioonid, teadlased ja õpetajad, valitsusvälised organisatsioonid (NGOd) jne.

⁽³⁾ “Hindu”, 26. juuni 2004. Väga sarnaseid seisukohti avaldas välisminister Jaswant Singh BJP juhitud koalitsioonivalitsuses, kui ta avas ELi-India ümarlaua koos välissuhete voliniku Chris Patteniga 2001. aastal.

⁽⁴⁾ Sealhulgas prof Jean Dreze, Belgia päritolu India kodanik, kes on liitunud dr Amartya Sen'iga; kaks plaanikomitee endist liiget, MM. C.H. Hanumantha Rao ja D. Swaminathan. Kodanikuühenduste tegelaste hulgas on sotsiaalne aktivist pr Aruna Roy, Jayaprakash Narayan (tervishoid ja keskkond), pr Mirai Chatterjee (SEWA) ja Madhav Chavan (algharidus)

⁽⁵⁾ Viide Euroopa kodanikuühiskonnale võib tunduda ebavajalik, eriti kui see piirub Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega. Kuid India kodanikuühendused soovivad olla veendunud, et nende ELi vastaspooleks on see, mida India kõnepruugis nimetatakse “tipporganiks” (“apex body”).

⁽⁶⁾ Asutamislepingu artiklis 193 sätestati, et “komitee koosneb mitmesugustest majandus- ja ühiskonnaelude eri alade esindajatest, eriti tootjate, talupidajate, vedajate, töötajate, vahendajate, käsitöölise, vabakutseliste ning üldiste huvide esindajatest”.

3.2.2 EMSK on nõuandva pädevusega mittepoliitiline nõuandorgan. Tema ülesandeks on teavitada otsuste tegemise eest vastutavaid ELi institutsioone oma liikmete seisukohtadest. 14 poliitikavaldkonnas võib Euroopa Liidu Nõukogu või Euroopa Komisjon võtta vastu otsuse alles pärast konsulteerimist EMSKga. Need valdkonnad on: põllumajandus; inimeste ja teenuste vaba liikumine; sotsiaalpoliitika, haridus, kutseõpe ja noorsugu; rahvatervis; tarbijakaitse; tööstuspoliitika; teadusuuringud ja tehnoloogia arendamine ning keskkond. Nõukogu, komisjon ja Euroopa Parlament võivad, kui nad seda vajalikuks peavad, EMSKga konsulteerida ka teistes küsimustes. EMSK omalt poolt võib avaldada arvamust teemadel, mida peab oluliseks; siit ka käesolev "omaalgatuslik arvamus" ELi-India suhete kohta.

3.2.3 EMSK roll kodanikuühiskonnaga dialoogi soodustajana ulatub üle 25-liikmelise Euroopa piiride. Komitee võtab aktiivselt osa käimasolevast dialoogist Vahemeriikidega ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani (AKV) riikidega, kellega EL on seotud Cotonu konventsiooni kaudu. Samuti osaleb ta dialoogis Ladina-Ameerika riikide kodanikuühiskonnaga, kaasa arvatud Mercosuri (Lõuna-Ameerika lõunaosa ühisturu) riigid ja lõpuks, kuid mitte sugugi vähem olulisena, Indiaga — India-ELi ümarlaua abil — ja Hiinaga.

4. Hiljutised arengud Indias ja ELis

4.1 **Täielik ülevaade nii ELis kui Indias toimuvatest dramaatilistest muutustest võtaks enda alla mitusada lehekülge. Käesolev aruanne keskendub peamistele arengutele, mis võimaldavad EMSK-l tõhusamalt kaasa aidata ELi-India suhete tugevdamisele.** ELi seisukohast on olulisimateks arenguteks tema laienemine 25 liikmeriigini, meede luua laiem Euroopa naaberriikide poliitika (ENP) abil ja "Lissaboni strateegia" rakendamine, mille Euroopa Ülemkogu võttis vastu Lissabonis märtsis 2000. Kõnealune strateegia, mis asetab põhirõhu jätkusuutlikule arengule, taotleb muuta EL 2010. aastaks maailma kõige konkurentsivõimelisemaks ja dünaamilisemaks teadmispõhiseks majanduseks. Veel üks keskse tähtsusega areng on olnud kokkulepe Euroopa põhiseaduse lepingu suhtes, mis praegu ootab ratifitseerimist 25 liikmesriigi poolt.

4.2 ELi laienemine 1. mail 2004 muutis dramaatiliselt nii Euroopa poliitilist kui majanduslikku maastikku. Laienemise poliitilised tagajärjed on majanduslikest tõenäoliselt olulisemad juba üksnes seetõttu, et kümne uue liikmesriigi majanduste integreerimine algas kaugelt enne nende ametlikku liitumist ELiga 1. mail 2004. Laienemine suurendas ELi rahvaarvu 380 miljonilt 455 miljonini, nii et nüüd moodustab see 7,3% maailma rahvastikust. Laienemine suurendas ELi sisemajanduse kogutoodangu (SKT) 9,3 triljonilt euroolt 9,7 triljoni euroni, suurendades seega ELi osa maailma SKTs 28,7 protsendile. Laienemine tõi siiski kaasa languse sisemajanduse kogutoodangus inimese kohta 21 000 euroni (varem 24 100 eurot) ja languse

tema kaubavahetuses kolmandate riikidega 1,8 triljoni euroni (varem 2 triljonit eurot). Viimase arengu põhjuseks on asjaolu, et 15-liikmelise Euroopa Liidu ja 10 kandidaatriigi vaheline kaubandus on nüüd osa 25-liikmelise ELi sisekaubandusest.

4.3 Laienemisega avardasid ELi piirid. EL hakkas siiski juba enne laienemist looma uusi poliitika eesmärgiga rajada "sõprade ring". Sellega seoses lõi ta Euroopa naaberriikide poliitika (ENP), mis hõlmab kuut Ida-Euroopa riiki (Ukraina, Moldova, Gruusia, Armeenia, Aserbaidžaan ja Valgevene) ja üheksat Vahemere lõunapiirkonna riiki — Alžeeria, Egiptus, Iisrael, Jordaania, Liibanon, Liibüa, Maroko, Süüria ja Tuneesia — ning Palestiina omavalitsust. ENP eesmärk, nagu Euroopa Liidu Nõukogu kinnitas aprillis 2004, on "jagada laienenud ELi hüvesid naaberriikidega, et aidata kaasa Euroopa Liidu ja tema naabrite stabiilsuse, turvalisuse ning jõukuse suurenemisele".⁽⁷⁾ Nõukogu sõnul tähendab ENP "märkimisväärset majanduslikku integratsiooni ja poliitilise koostöö süvenemist eesmärgiga vältida uute eraldusjoonte kujunemist laienenud ELi ja tema naabrite vahel".

4.4 India puhul oli keskse tähtsusega arenguks maikuus toimunud üldvalimiste suuresti ootamatu tulemus, mille tulemusena BJP juhitud koalitsiooni eesotsas peaminister Atal Behari Vajpayee'ga vahetas välja kongressipartei juhitud koalitsioon eesotsas peaminister Manmohan Singh'iga. Suur osavõtu protsent üldvalimistest, edukas elektrooniliste hääletusmasinate kasutamine kogu riigis ja võimu sujuv üleminek New Dehlis vaatamata valimistulemustest põhjustatud poliitilisele murrangule õigustasid India pretendeerimist maailma suurima demokraatliku riigi tiitlile.

4.5 Kongressipartei üllatusvõit põhjustas spekulatsioone, et ükski kongressipartei juhitud koalitsioon kas ei saa püsida või on oma "väliste" toetajate, eelkõige kommunistliku partei mõjutusel sunnitud reformidele tagasikäiku andma. Tuleb siiski meele pida, et kõnealused reformid, sealhulgas impordikontrollide likvideerimine ja kapitaliturgude avamine, käivitas kongressipartei valitsus 1991. aastal ning et selle peaarhitektideks olid praegune uus peaminister Manmohan Singh ja praegune uus rahandusminister Palaniappan Chidambaram. Viimane näeb ennast kongressipartei juhitud koalitsioonis "investeeringute ministrina". Teisisõnu teevad temaga koostööd äri- ja rahandusringkondi esindavad kodanikuühendused, näiteks need, mis on esindatud ELi-India ümarlaas, et arendada riigi teadmispõhiseid majandussektoreid.

4.6 Siiski soovib India valitsus, et tema majandusstrateegial oleks "inimlik nägu", likvideerimaks umbes 300 miljoni India elaniku vaesus, kes peavad hakkama saama vähem kui 0,75 euroga (1 dollar) päevas. Sellest ka tema püüded saavutada 7–8%-line aastane kasvumäär, aidata talupidajaid, suurendada naiste õigusi ja võimalusi ning kulutusi tervishoiale ja haridusele.

⁽⁷⁾ 13. juuni 2004.a üldasjade nõukogu. Euroopa naabruspoliitika – nõukogu järeldused.

4.7 India kodanikuühiskonna ees seisvad väljakutsed annaksid Euroopa kodanikuühiskonna organisatsioonidele võimaluse teha vastastikku kasulikku koostööd India vastavate organisatsioonidega. Seda saaks esialgu teha ELi-India ümarlauru kaudu, kuid üsna kiiresti saaksid liituda näiteks organisatsioonid, kellega ümarlauru Euroopa ja India liikmetel on tihedad sidemed, samuti teised maaelu arendamise, tervishoiu ja hariduse alaste teadmiste ja kogemustega EMSK liikmed. Selline praktiline koostöö Euroopa ja India kodanikuühiskonna vahel tagaks selle, et ümarlauru soovitusel iga-aastasele ELi-India tippkohtumisele oleksid teostatavad, kuna põhineksid kogemusel.

5. ELi-India kodanikuühiskonna senine dialoog

5.1 Kaardistamiseks eelseisvat teed, peame esmalt vaatama seda, kust me oleme tulnud. Seetõttu peavad kodanikuühiskonna tõhustatud dialoogi lähtepunktiks olema sellise dialoogi pidamiseks praegu juba olemasolevad institutsioonilised mehhanismid ja nende senised saavutused. EMSK jaoks tähendab see ELi-India ümarlauru senise töö hindamist ja kokkuleppele jõudmist selles, kuidas kõige paremini kaasa aidata tema eesmärkide saavutamisele, arvestades alati muid asjassepuutuvaid arenguid nagu näiteks Haagi tippkohtumise otsus edendada koostööd mitte üksnes kodanikuühiskondade, vaid ka poliitiliste parteide, ametiühingute, tööandjate organisatsioonide ja ülikoolide vahel.

5.2 Ümarlauru kohtumistel alates tema loomisest 2001. aastal arutatud teemadele on siinkohal viidatud selleks, et demonstree-rida ümarlauru usaldusväärset esmatahtsa partnerina ühise tegevuskava väljatöötamisel. **Mõningase ettekujutuse ümarlauru töö järjepidevusest, arutlusel olnud teemade ulatusest ja usalduslikust õhkkonnast, milles need arutelud toimusid, saab, kui vaadata viimaste kohtumiste tulemusi.**

5.3 Nii esitas ümarlauru oma Roomas toimunud kuuendal kohtumisel rea soovitusi, alates algatustest toetada ettevõtete sotsiaalset vastutust (CSR) ja spetsiaalselt toetada VKESid kuni India teadustöötajate ajutist ELi sisest liikumist reguleerivate õigusnormide ratsionaliseerimiseni ja komplekssete tööstusstruktuuride ehk nn. tööstusklasterite toetamiseni ELi poolt mõnes valitud ekspordipotentsiaali omavas ning arengut edendavas sektoris. Samas määras ümarlauru kaks raportööri, kes hindavad, kuidas kodanikuühiskonna organisatsioonide vaatenurki saaks paremini integreerida kaubanduse ja säästva arengu edendamisse.

5.4 Seda teemat arutati ümarlauru seitsmendal kohtumisel, mis toimus juunis 2004 Srinagaris. Seal otsustati, et säästva arengu suhtes ühise arusaama süvendamiseks peaksid India ja ELi praktilised näited olema aluseks lõplikule aruandele, mis esitatakse ümarlauru üheksandale kohtumisele. Srinagari kohtumisel arutati ümarlauru EMSK ja India delegaatide ettekande alusel ka India-ELi koostööd turismi arendamisel. Ümarlauru oli nõus, et kodanikuühendustel on oluline roll säästva turismi edendamisel, mis soodustab majandus- ja sotsiaalset arengut ning toob kasu elanikkonnale tervikuna.

5.5 Rooma, Srinagari ja Londoni kohtumistel arutati kodanikuühiskonna internetifoorumi loomist, mida soovitati märtsis 2003 toimunud Bangalore kohtumisel. Kohtumistel rõhutati foorumi potentsiaali pidevalt toimiva arutelufoorumina ümarlauru India ja Euroopa liikmete vahel ning üldiselt kodanikuühiskonna organisatsioonide vahelise dialoogi parandamiseks.

5.6 Rooma kohtumisel vaadati ka üle ümarlauru senised peamised saavutused. Jõuti seisukohale, et nende saavutuste hindamist ei saa piirata ellurakendatud soovitusel arvulise analüüsiga, kusjuures üks põhjus on selles, et paljud kõnealustest soovitusel ei ole ELi ja India kodanikuühiskonna rakenduspädevuses. Oluline on, et ümarlauru on tegelikult vastu võtnud soovitusi ja ühiskäsitlusi mitmesugustel teemadel, sealhulgas sellistel teemadel, mida võib pidada tundlikeks või isegi vastuolulisteks. Ta on ka rõhutanud koostöö teatud vorme, näiteks internetifoorumi loomist, korraldanud oma kaks korda aastas toimuvatel kohtumistel kodanikuühenduste kuulamist ning soodustanud *ad hoc* EMSK-India koostööd nagu näiteks India delegatsiooni poolt EMSKle osutatud abi tema töös üldise soodustuste süsteemi alal.

5.7 Arvestades, et 60 — 70 % töötavast elanikkonnast töötab kas ametlikult või mitteametlikult põllumajanduses, on India-ELi ümarlauru peetavaid arutelusid talupidamise ja maaelu arengu probleemide üle takistanud talupidajate esindamatus ümarlauru India delegatsioonis.

5.8 Ümarlauru käsitles tööandjate ja töötajate vaheliste suhete ning sotsiaalse dialoogi mehhanisme Euroopa Liidus. Ta pööras tähelepanu ELis kehtivatele tavadele sotsiaalse dialoogi partnerite osas, selle dialoogi partnerite määramise ja esindatavusega seotud küsimustele ning kõnealuseks dialoogiks kasutatavatele erinevatele foorumitele. Ümarlauru teostati India tööandjate ja töötajate hetkeolukorra analüüs, muuhulgas hõlmas kõnealune analüüs ametiühingute ja kollektiivlääbirääkimiste struktuuri ja

koosseisu, töödiguse reformimist ning India suhtumist ettepanekutesse töönormide sidumiseks rahvusvahelise kaubandusega. Sellega seoses konstateeriti, et India töötajad töötavad suures enamikus niinimetatud mitteametlikus sektoris (VKE-d, mikroettevõtted, ajutised töösuhted) ning et on vaja teha jõupingutusi töötajate olukorra parandamiseks. Lisaks nõuti püüdluste suurendamist ILO töönormialaste põhikonventsioonide ratifitseerimiseks ning nende normide seadustamiseks ja elluviimiseks.

6. Kodanikuühiskonna tõhustatud dialog: tee edasi

6.1 Aeg on küps 25-liikmelise ELi ja India organiseeritud kodanikuühiskondade vahelise koostöö eksponentsiaalseks kasvuks. ELi-India tippkohtumisel juba tunnistati ümarlaua töö tähtsust. India valitsus on vastu võtnud rea otsuseid eesmärgiga tugevdada koostööd India kodanikuühiskonnaga. Euroopa Komisjon kutsus oma 16. juuni teatises ümarlauda üles olema täielikult integreeritud institutsioonide raamistikku ning tegi ettepaneku kutsuda selle kaks kaasesimeest osalema India-EL tippkohtumistel.

6.2 India valitsus märkis oma esialgses vastuses 16. juuni teatisele, et vaatamata püüdlustele "ametlikul tasandil pidada sammu Indias ja ELis toimuvate muutustega ... on jätkuvalt vaja edasi arendada kontakte teistel tasanditel, sealhulgas meie vastavate kodanikuühiskondade vahel."

6.3 **Vältimatult kerkib küsimus, kuidas saab ümarlaud olla tõhusam otsuste kujundamise ja tegemise protsessis, eriti kuna tal on haruldane eelisõigus pääseda juurde kõrgeimatele poliitilistele ametivõimudele, so India peaministrile ja ELi roteeriva eesistujariigi peaministrile nende iga-aastasel tippkohtumisel.** Käesoleva omaalgatusliku arvamuse 2. osas "Panus India-ELi strateegilisse partnerlusse" on näidatud, kuidas ümarlaud saab tõhusalt kaasa aidata strateegilise partnerluse ühise tegevuskava ettevalmistamisele. See tegevus kestab üksnes kuuenda India-ELi tippkohtumiseni 2005. aasta teisel poolel, millelt oodatakse selle kava kinnitamist.

6.4 **Paljud ümarlaua soovitusel India-ELi tippkohtumistele puudutavad keskmise tähtajaga või pikaajalisi kohustusi. Kogemus** näitab, et on otstarbekas, et ümarlaua soovitusel tippkohtumisele hõlmaksid ka projekte, mida Euroopa ja India kodanikuühiskonna organisatsioonid ühiselt ellu viivad.

Poliitiline toetus lihtsustaks vajaliku rahastamise tagamist ja võimaldaks India ja Euroopa organiseeritud kodanikuühiskonnal teha koostööd suure hulga erinevate projektide raames⁽⁸⁾.

6.5 Kui soovitakse, et ümarlaud oleks tõhus otsuste ettevalmistamisel ja vastuvõtmisel, peab tema tegevuskava sisaldama ametlikul tasandil arutusel olevaid teemasid nagu näiteks need, mis seonduvad WTO-ga ja Doha kaubandusläbirääkimiste arengule pühendatud vooruga. Ümarlaud saaks samuti suurendada oma tõhusust, tehes koostööd ELi-India äritippkohtumisega, mille korraldavad kaks tema liiget, kes kuuluvad vastavalt India Kaubandus- ja Tööstuskodade Liitu (FICCI) ja India Tööstuskeskliitu (CII). Ta peaks ka paluma end seostada Euroopa Komisjoni poolt ette pandud ettevõtete juhtide ümarlauaga.

6.6 Kuna ümarlaua liikmete hulka kuulub akadeemilise maailma esindajaid, saaks ta aidata kaasa Euroopa Komisjoni poolt 2005. aastal käivitatud 33 miljoni euro suuruse Indiale määratud stipendiumiprogrammi edule. EMSK ise võiks laiendada omaenda Indiasse puutuvaid algatusi, näiteks komitee varasemat otsust paluda ümarlaua India kaasesimehel osaleda oma Cancuni-järgsel WTOd käsitleval seminaril.

6.7 **Asjaolu, et ametiisikute ja juhtivate äriühingute vahelised sidekanalid majandusküsimustes mitmekordistuvad, ei tähenda seda, et ümarlaud peaks oma aruteludel nende teemadega piirduma. Otse vastupidi. Kuid selle asemel, et keskenduda üksnes nende puhtalt majanduslikele aspektidele, peaks ta käsitlema nende mittemajanduslike ja eelkõige sotsiaalseid mõjusid.** Jätkusuutliku arengu osas otsustas ümarlaud Srinagaris teha järgmist: ta käsitleb seda kontseptsiooni mitte üksnes arengustrateegia majanduslikest aspektidest lähtudes, vaid vaatleb ka sotsiaalseid ja keskkonnaga seotud aspekte. Allhanked on veel üks teema, mida nii käsitletakse. ELis allhangetega seoses esile kerkinud küsimused erinevad suuresti Indias tõstatunudest, kuid midagi on neil siiski ühist: mõlemal juhul on sotsiaalsed probleemid kõige raskemini lahendatavad. Teisisõnu on ümarlaud võimeline terviklikku lähenemisviisi rakendades tagama võrdväärse kaalu andmist peamiselt majanduslikeks teemadeks peetavate küsimuste mittemajanduslikele aspektidele.

6.8 Kõnealune fookusenihe võimaldab ümarlaual korraldada ELi-India sotsiaalkonverentse, mis täiendaks äri- ja poliitilisi tippkohtumisi. Selliste konverentside teemasid võib valida nende hulgas, mida ümarlaud on juba arutanud nagu näiteks sooline võrdõiguslikkus. Lisaks võiks käsitleda teemasid nagu näiteks allhangete ja väljarände sotsiaalsed mõjud. Selliste konverentside tähtsust nii Euroopa kui India ühiskonna tasakalustatud arengu seisukohalt on raske üle hinnata.

⁽⁸⁾ Seda tõendas New Dehli välisministri poolt vastu võetud otsus rahastada ümarlaua loodud ELi-India internetifoorumi tegevuskulud.

6.9 **Ümarlaud peaks käsitlema kultuuriteemasid kesken- datumalt. Ta saab kindlasti aidata kaasa India-ELi kultuuri- suhteid käsitleva ühisdeklaratsiooni elluviimisele.** Kuid ümarlaud võiks vaadelda soovitusi tsivilisatsioonide, religioo- nide ja kultuuride dialoogiks, mille Aasia kodanikuühiskonna esindajad esitasid Aasia-Euroopa kohtumisele (mida tuntakse rohkem ASEMi tippkohtumisena), kui nad kohtusid Barcelonas juunis 2004⁽⁹⁾. ASEMi juhid on juba alustanud tsivilisatsioo- nide dialoogi, kus osalesid ELi riigipead ja valitsusjuhid, kuid mitte India, sest India ei ole ASEMi liige. Oma vastuses komis- joni teatisele ilmutas India oma valmisolekut astuda ELiga dialoogi probleemide osas, mida tekitavad usuline ekstremism ja fundamentalism.

6.10 **Edu saavutamiseks nendes ettevõtmistes peab ümarlaud jõudma palju enamate kodanikuühendusteni, kui neid füüsiliselt mahub tema kohtumistele. Kuid tal on selleks juba olemas suurepärane vahend — tema loodud internetifoorum. Avades foorumi teistele kodanikuühen- dustele ELis ja Indias, saab ümarlaud nad aruteludesse kaasata.** Kuna selliseid ühendusi on väga palju, saab juurde- pääsu esialgu piirata ümarlaua liikmetele teadaolevate ühendus- tega. Täienduseks sellisele küberruumi vahendusel toimuvale arvamustevahetusele jätkab ümarlaud kohalike kodanikuühis- konna organisatsioonide kutsumist oma korralistele koosoleku- tele.

6.11 **Internetifoorum tagab ka valmis sidekanali ümar- laua liikmetele nende kaks korda aastas toimuvate koosole- kute vahepeal, arvestades, et India liikmed asuvad laiali üle kogu riigi.** Ettekannete projektid saab foorumisse üles panna, et liikmed esitaksid oma märkused nende kohta enne koosole- kut. Koosolekutel toimuvad arutelud oleksid selle tulemusena palju viljakamad ja soovitusel ELi-India tippkohtumisele keskendatamad. Liikmed saavad üksteist teavitada oma tegevus- test, mis võimaldab neil üksteist vähemalt professionaalsel tasandil paremini tundma õppida. Ja sedamööda, kuidas foorumil osalevate Euroopa ja India ühenduste arv kasvab, saavad ühiste huvidega ühendused kasutada seda tihedama koostöö alustamiseks, alates kogemuste jagamisest kuni ühis- projektide väljatöötamiseni.

6.12 Lisaks on ümarlaud ulatuslikult arutanud veel kahte teemat: meedia roll kodanikuühiskonna tugevdamisel ja kultuu-

rikoostöö. Seetõttu saab ta aidata kaasa 1) liikmesriikide, Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni püüdlustele suurenda- da ELi tuntust Indias, eriti kodanikuühenduste seas, ja 2) konkreetse kultuurikoostöö peatüki väljatöötamisele strateegi- lise partnerluse tegevuskavas India-ELi 8. novembri 2004 kultuurikoostöö ühisavalduse alusel.

7. Järeldused

7.1 **EL ja India on oma koostöö avardamise ja süvenda- mise suhtes otsusekindlamad kui kunagi.** Viimaseks tõendiks sellest on kiirus, millega Euroopa Komisjon ja India diplomaati- line esindus ELi juures on alustanud tööd India-ELi strateegilise partnerluse tegevuskavaga. Mõlemad soovivad, et nende vastavad kodanikuühiskonnad annaksid sellesse protsessi oma panuse. EMSK juba aitab tuua Euroopa ja India kodanikuühis- kondi kokku oma aktiivse osaluse kaudu India-ELi ümarlauas, oma finantsabiga India-ELi internetifoorumile ja oma kutsetega ümarlaua India kaasesimehele N. N. Vohrale osaleda India-ELi suhetega seostatud tegevustes.

7.2 Olles heaks kiitnud Euroopa Komisjoni teatise India-ELi strateegilise partnerluse kohta, peab EMSK nüüd aktiivselt kaasa aitama tegevuskava väljatöötamisele. Ümarlaua Londoni kohtu- misel kohustuti "esitama ettepanekuid Euroopa institutsiooni- dele ja India valitsusele valdkondades, kus kodanikuühiskond saab jätkusuutlikku arengut soodustades ja üleilmastumist juhtides eelkõige ÜRO millenniumi tippkohtumisel uueks aasta- tuhandeks vastu võetud arengueesmärkide saavutamise osas tekitada reaalselt lisaväärtust."

7.3 India valitsus tervitas ELi laienemist. Pärast 8. novembri 2004 Haagi tippkohtumist avaldatud ühises pressiteates kinnitas India oma seisukohta, et "ELi süvendamine ja laienda- mine peaks kaasa aitama meie suhete edasisele tugevdamisele." EMSK peab seetõttu Euroopa kodanikuühiskonda esindava nõuandva organina tagama, et 25-liikmeline Euroopa Liit on ümarlauas piisavalt esindatud ning tõstma India-ELi suhete kaalu omaenda tegevustes. India-ELi ümarlaud võib seega muutuda mudeliks EMSK suhetele maailma teiste arenguriikide ning -piirkondadega.

Brüssel, 12. mai 2005

Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee
president
Anne-Marie SIGMUND

⁽⁹⁾ Barcelona ettekanne. Kodanikuühiskonna soovitusel Aasia-Euroopa suhete kohta, mis olid adresseeritud ASEMi juhtidele. Aasia & Euroopa kodanikuühiskonna ühendamine: mitteametlik nõupidamine, 16.-18. juuni 2004, Barcelona, Hispaania.